

Прокопышак В.Б. Состояние финансово-экономической деятельности и перспективы развития аграрных предприятий

Проведена оценка финансово-экономической деятельности аграрных предприятий, финансовые результаты отличаются для разных организационно-правовых форм хозяйствования. Для последующего увеличения производства сельскохозяйственной продукции и совершенствования финансового состояния предприятий чувствуется необходимость в обновлении материально-технической базы, формировании и функционировании рынка сельскохозяйственной продукции, увеличении инвестиций в основной капитал.

Ключевые слова: финансово-экономическая деятельность, прибыль, рентабельность, рынок сельскохозяйственной продукции.

Prokopyshak V.B. State of financial and economic activity and prospect of development of agrarian enterprises

The estimation of financial and economic activity of agrarian enterprises is conducted, financial results differ a manage in different legal forms. For the subsequent increase of production of agricultural products and improvement of the financial state of enterprises a necessity is an update of material and technical base, forming and functioning of market of agricultural product, increase of investments in the fixed assets.

Keywords: financial and economic activity, income, profitability, market of agricultural product.

УДК 336.02 (477)

Доц. О.Я. Савчук¹, канд. екон. наук; доц. Н.В. Савчук²,
канд. екон. наук; студ. О.О. Савчук²

ОЦІНКА ВПЛИВУ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Висвітлено проблематику стратегії та політики системи місцевого оподаткування у контексті поглиблення процесів регіоналізації України. Розроблено модель механізму формування податкової стратегії регіону.

Ключові слова: податки, податкова політика, місцеве оподаткування, механізм податкової стратегії.

Вступ. На сучасному етапі економічного розвитку регіонів України визначено проблемні питання в роботі як дозвільної системи, так і диференційовано в кожному дозвільному центрі, що працює в районі, місті обласного значення. Зокрема, постійно виникає потреба адаптації до існуючих умов напрямків підвищення ефективності та демократичності дозвільних офісів стосовно: організації навчання державних адміністраторів дозвільних центрів з метою уникнення необхідності поточних консультацій підприємців дозвільними органами; розроблення та впровадження проектів системи он-лайн – комунікацій заявників та державних адміністраторів єдиних дозвільних офісів; підвищення статусу державного адміністратора дозвільного центру до рівня заступника голови районної державної адміністрації чи заступника міського голови; поширення практики нарад щодо взаємодії дозвільного центру за участю підприємницьких асоціацій.

¹ НУ "Львівська політехніка";

² Львівська державна фінансова академія

Дозвільна система має базуватися на правовій філософії та ідеології, згідно з якими повинні прийматися певні норми, впроваджуватися (або ж, навпаки, скасовуватися) процедури, які стосуються дозвільної системи. Поле, на якому розгортається дозвільна політика, охоплює дозвільне провадження, а також цілу низку інших відносин і способів регулювання, які виходять за межі цього провадження, але є близькими за метою та соціальним спрямуванням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження впливу дозвільної системи на економіку доводять що, зазвичай, вона не допускає прийняття державними органами актів, які визначають привілейоване становище суб'єктів підприємницької діяльності однією з форм власності щодо суб'єктів підприємницької діяльності інших форм власності [1, с. 4-13]. Основні засоби, які використовує держава для регулювання підприємницької діяльності, це: державна реєстрація; ліцензування, патентування, квотування; сертифікація та стандартизація; податкове регулювання (надання податкових пільг); надання дотацій, компенсацій; застосування нормативів і лімітів; матеріально-технічна підтримка підприємств: інформаційне, кадрове та науково-методичне забезпечення підприємств [2, с. 89-91].

В Україні створено значну кількість громадських організацій, які мають на меті сприяння підприємництву [3, с. 89-94]. Законодавством визначено напрями реформування дозвільної системи, які охоплюють послідовне запровадження принципів започаткування бізнесу, що успішно зарекомендували себе в світі. Завдяки цьому сформовано нормативні основи системи видачі дозвільних документів, які, зокрема, охоплюють вимоги до порядку видачі дозволів, інституції, які забезпечують видачу дозвільних документів; гарантії забезпечення прав і законних інтересів суб'єктів господарювання, зокрема шляхом запровадження адміністративної відповідальності посадових осіб дозвільних органів за порушення порядку видачі документів дозвільного характеру.

З метою упорядкування нормативно-правового забезпечення процедур видачі дозвільних документів прийнято низку законів та підзаконних актів. Зокрема, відповідно до норм Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" [4] (далі – Закон) прийнято:

- 15 законів України; на розгляді у Верховній Раді України перебуває ще 24 законопроекти;
- понад 30 постанов Кабінету Міністрів України, спрямованих на його реалізацію, зокрема про затвердження порядку видачі документів дозвільного характеру та про затвердження тарифів, зокрема їх граничних розмірів, на проведення дозвільними органами обстеження (експертизи), результати якого є підставою для видачі документів дозвільного характеру.

Таким чином реалізовано ідею видачі документів дозвільного характеру місцевими дозвільними органами шляхом створення мережі дозвільних центрів. В Україні функціонує 681 дозвільний центр, де здійснюють свою діяльність 844 адміністратори (спеціалісти, що забезпечують організацію роботи з видачі документів дозвільного характеру за принципом організаційної єдності). За час роботи дозвільних центрів на кінець 2009 р. у вказаних інституціях:

- зареєстровано 583 968 звернень суб'єктів господарювання (що на 9 % менше, порівняно з відповідним періодом попереднього року);

- видано 348 327 документів дозвільного характеру (що на 13 % менше, порівняно з відповідним періодом попереднього року);
- надано 455 526 консультацій у рамках дозвільних центрів (що на 4 % менше, порівняно з відповідним періодом попереднього року);
- зареєстровано 10 703 декларацій (що на 15 % більше, порівняно з відповідним періодом попереднього року) [5].

У рамках заходів "Регіональної програми розвитку малого підприємництва у Львівській області на 2009-2010 рр." та з метою покращення та удосконалення роботи дозвільних центрів Аналітичною Групою "Комітет підприємців Львівщини" проведено дослідження роботи Єдиних дозвільних центрів (офісів) у Львівській обл. [6]. Проведений аналіз досліджень і публікацій доводить необхідність подальшого удосконалення механізму дозвільної системи щодо підтримки розвитку підприємницької діяльності та оптимізації фінансово-економічного потенціалу регіонів країни.

Постановка завдання, мета дослідження. Відповідно до Закону, дозвільна система у сфері господарської діяльності – це сукупність врегульованих законодавством відносин, які виникають між дозвільними органами, державними адміністраторами та суб'єктами господарювання у зв'язку з видачею документів дозвільного характеру, переоформленням, видачею дублікатів, анулюванням документів дозвільного характеру.

Дозвільна діяльність державних органів належить до державної дозвільної політики та через зниження бюрократизму має чинити значний позитивний вплив на рівень інвестиційної привабливості територій. Поняття "дозвіл" має певні усталені, але не безпечні в правовій науці тлумачення. Так, під дозволом розуміють офіційне санкціонування уповноваженими органами (посадовими особами) певних дій фізичних і юридичних осіб, яке здійснюється з метою забезпечення громадської безпеки, законності, охорони правопорядку, життя і безпеки громадян.

Зазначена мета зумовлює ефективне існування дозвільної системи у державі.

Виклад основного матеріалу. Документами дозвільного характеру є: дозвіл, висновок, рішення, погодження, свідоцтво, інший документ, який дозвільний орган зобов'язаний видати суб'єкту господарювання у разі надання йому права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності та/або без наявності якого суб'єкт господарювання не може впроваджувати певні дії щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності. Дозвільні органи – це органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, уповноважені відповідно до закону видавати документи дозвільного характеру.

Визначення очікуваних результатів прийняття конкретного регуляторного акта базується на впровадженні положень Закону, що дасть змогу усунути неузгодження між окремими законодавчими актами у сфері екології, створити єдиний порядок регулювання відносин дозвільних органів та суб'єктів господарювання щодо одержання документів дозвільного характеру. Очікувані результати прийняття запропонованого регуляторного акта пе-

редбачає розподіл інтересів впливу між державою, суб'єктами господарювання і громадянами (табл. 1).

Табл. 1. Очікувані результати прийняття дозвільного регуляторного акта

Сфери впливу	Вигоди	Витрати
Інтереси держави	забезпечення державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки	витрати на видачу дозволів не збільшаться
Інтереси суб'єктів господарювання	спрощення процедури видачі, переоформлення, видачі дублікату, анулювання документів дозвільного характеру	витрати не передбачаються, оскільки документи дозвільного характеру видаються на безоплатній основі
Інтереси громадян	покращення стану навколишнього природного середовища. Забезпечення прав громадян на участь у процесі прийняття рішень, що стосуються охорони довкілля та використання природних ресурсів	не передбачено

Робочим органом відповідної міської ради або районної/обласної адміністрації, в якому представники місцевих дозвільних органів (СЕС, управління архітектури, управління земельних ресурсів тощо) та державний адміністратор діють за принципом організаційної єдності щодо видачі документів дозвільного характеру, переоформлення, видачі дублікатів, анулювання документів дозвільного характеру є Єдиний дозвільний центр (офіс). Показники результативності роботи Єдиного дозвільного офісу передбачають таку оцінку [7]:

- витрати часу заявника на проходження повного комплексу дозвільних процедур;
- витрати грошей заявника на проходження повного комплексу дозвільних процедур;
- рівень поінформованості заявника про дозвільні процедури;
- рівень корупції.

Стосовно результатів моніторингу діяльності дозвільних центрів та державних адміністраторів дозвільних центрів, протягом 2010 р. у дозвільні центри Львівської області звернулось 15927 суб'єктів господарювання. Державні адміністратори дозвільних центрів видали 12367 документів дозвільного характеру (97 % від загальної кількості), що на 4,9 % більше, ніж у 2009 р. [6]. Решту 3 % (379) документів дозвільного характеру видають місцеву дозвільну органи (МДО) самостійно, оскільки за зверненням до представників відповідних місцевих дозвільних органів, які здійснюють прийом суб'єктів господарювання в дозвільному центрі за принципом організаційної єдності, основні вимоги до дозвільної системи у сфері господарської діяльності, згідно зі Законом, суб'єкт господарювання має право вибору способу одержання документів дозвільного характеру.

У 2010 р. адміністратори дозвільних центрів та місцеві дозвільні органи надали 18937 консультацій, що на 3,3 % менше, ніж у 2009 р. Позитивна динаміка видачі документів дозвільного характеру у 2010 р. порівняно з 2009 р., спостерігається у Золочівському (у 2,5 раза), Городецькому (на 53 % більше), Жидачівському (на 34 %) районах та у містах Дрогобичі (у 2,6 раза

більше), Трускавці (на 9 % більше), Львові (на 4 % більше). Разом з тим, у 2010 р. знизились темпи видачі документів дозвільного характеру, порівняно з 2009 р. у Кам'янка-Бузькому (на 62 % менше), Турківському (на 53 %), Перемишлянському (на 51 %) районах та у містах Новий Розділ (на 34 %) і Червоноград (на 25 %). Державні адміністратори дозвільних центрів у 2010 р. зареєстрували 634 декларації, що на 20 % більше, ніж у 2009 р. Динаміку виданих документів дозвільного характеру у Львівській області показано у табл. 2 і табл. 3.

Табл. 2. Кількість виданих документів дозвільного характеру Державними адміністраторами у Львівській області за 2009-2010 рр.*

№ з/п	Район / місто	Державний адміністратор		
		2009 р., од.	2010 р., од.	2010 р. до 2009 р., %
1	Бродівський	26	17	65,4
2	Буський	40	99	247,5
3	Городоцький	167	256	153,3
4	Дрогобицький	43	37	86,0
5	Жидачівський	104	140	134,6
6	Жовківський	61	65	106,5
7	Золочівський	46	117	254,3
8	Кам'янка-Бузький	114	43	37,7
9	Миколаївський	142	81	57,0
10	Мостиський	68	67	98,5
11	Перемишлянський	56	27	48,2
12	Пустомитівський	90	79	87,8
13	Радехівський	52	50	96,2
14	Самбірський	113	105	92,9
15	Сколівський	16	44	275
16	Сокальський	68	54	79,4
17	Старосамбірський	84	60	71,4
18	Стрийський	95	57	60
19	Турківський	19	9	47,4
20	Яворівський	166	182	109,6
21	м. Львів	9296	9671	104,0
22	м. Борислав	22	98	445,5
23	м. Дрогобич	80	213	266,3
24	м. Самбір	38	60	157,9
25	м. Стрий	263	242	92,0
26	м. Трускавець	178	194	108,9
27	м. Червоноград	227	170	74,9
28	м. Моршин	49	85	173,5
29	м. Новий Розділ	68	45	66,2
Всього		11791	12367	104,9

Примітка: * Складено на основі [6].

Дії заявника зводяться лише до належної підготовки і подання до Єдиного дозвільного офісу встановленого комплекту документів, необхідного для отримання відповідного дозволу, подальша взаємодія між всіма інстанціями здійснюється без його безпосередньої участі. При цьому, в кінці цієї процедури, заявникові видається комплект документів, необхідних для прова-

дження господарської діяльності та/або здійснення окремих дій, пов'язаних з господарською діяльністю (як-от продаж товарів, робіт, послуг, виробництво, будівництво тощо).

Табл. 3. Кількість виданих документів дозвільного характеру МДО у Львівській області за 2009-2010 рр.*

№ з/п	Район / місто	МДО		
		2009 р., од.	2010 р., од.	2010 р. до 2009 р., %
1	Бродівський	0	0	×
2	Буський	1	1	100
3	Городоцький	328	0	×
4	Дрогобицький	0	6	×
5	Жидачівський	248	0	×
6	Жовківський	0	0	×
7	Золочівський	0	0	×
8	Кам'янка-Бузький	168	0	×
9	Миколаївський	127	0	×
10	Мостиський	151	64	42,4
11	Перемишлянський	26	0	×
12	Пустомитівський	325	0	×
13	Радехівський	0	0	×
14	Самбірський	0	0	×
15	Сколівський	6	0	×
16	Сокальський	0	0	×
17	Старосамбірський	0	0	×
18	Стрийський	80	41	51,3
19	Турківський	43	8	18,6
20	Яворівський	63	30	47,6
21	м. Львів	0	0	×
22	м. Борислав	0	16	×
23	м. Дрогобич	80	213	266,3
24	м. Самбір	56	0	×
25	м. Стрий	0	0	×
26	м. Трускавець	163	0	×
27	м. Червоноград	0	0	×
28	м. Моршин	49	0	×
29	м. Новий Розділ	0	0	×
Всього		1914	379	19,8

Примітка: * Складено на основі [6].

За результатами нашого дослідження (опитано 110 осіб) найчастіше до Дозвільного центру з метою здачі та отримання документів звертаються 53 % респондентів, з метою консультування, отримання бланків для заповнення, отримання допомоги при заповненні заяв – 43 %. Опитування 130 суб'єктів господарювання, які отримували дозволи від відповідних органів, а саме: пожежного нагляду, СЕС, місцевої влади (з виокремленням дозволів на будівництво), виявило, що найвищий відсоток підприємств Львівщини, які отримували дозволи, припадає на пожежний нагляд (рис. 1).

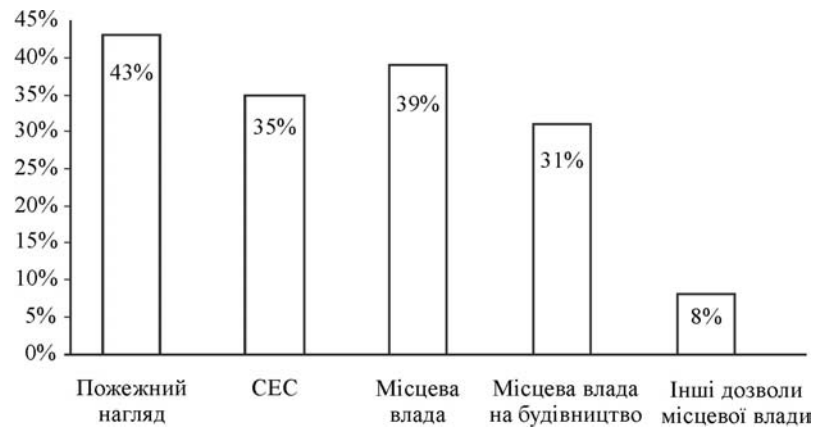

Рис. 1. Кількість підприємств Львівщини, які отримували дозволи від відповідних органів у 2010 р., % від опитаних

Інші результати опитувань підприємств, які проходили дозвільні процедури, виявили, що основними недоліками розвитку підприємництва на Львівщині є такі перепони:

- підприємці не задоволені умовами, створеними місцевою владою для здійснення підприємницької діяльності (13,1 % – повністю не задоволені; 20,5 % – загалом не задоволені; 45,4 % – задоволені лише окремими аспектами);
- оцінка роботи обласної влади у напрямі спрощення дозвільних процедур у сфері підприємництва на рівні області, міст та районів є незадовільною – склала 2,27 за 5-ти бальною шкалою оцінювання;
- серед факторів гальмування розвитку підприємництва в регіоні визначена діяльність окремих органів державної влади, які здійснюють дозвільні процедури. Зокрема, 26,1 % дорікали на санстанцію, 17,11 % – на пожежний нагляд, 2,63 % – на енергонагляд; 1,32 % на – екологічний нагляд;
- серед основних причин, які гальмують розвиток малого бізнесу, недосконалість дозвільної системи визнали 13,91 % підприємців у м. Львові та 8,9 % підприємців області;
- боротьбу з корумпованістю (47,12 %) та усуненням бюрократичних перепон при веденні бізнесу (46,78 %) [8].

Як бачимо, процедури отримання дозвільних документів залишаються складними, тривалими та вартісними. За оцінками Міжнародної фінансової корпорації, у 2008 р. отримання одним підприємством усіх дозвільних документів коштувало йому в середньому 6,9 тис. грн та тривало 54 календарні дні. Середня вартість отримання підприємством дозволів за галузями становила: будівництво (15,8 тис. грн), виробництво (10,2 тис. грн), транспорт (9,4 тис. грн) та торгівля (4,9 тис. грн) [9] (рис. 2).

Під час проведення дослідження підприємці засвідчили, що для прискорення процесу реєстрації підприємства, отримання дозволу чи сертифікату, реєстрації стандарту, проходження перевірки вони змушені були здійснювати неофіційні платежі. Частка доходів, витрачена на хабарі для отримання

дозвільних документів становила у середньому 6 % річного доходу підприємця. Тобто, крім вартісного чинника дозвільної системи, невикореною проблемою залишається і корупція. Як результат надмірного бюрократичного втручання у господарську діяльність, вона залишається істотною перепорою для бізнесу, адже підприємці стверджують, що при умові сприятливого державного регулювання, прибуток від бізнесу мав би зрости на 18-20 %.

Рис. 2. Середня вартість отримання дозволів за галузями, грн

Висновки. Проведене дослідження доводить, що дозвільна система у сфері господарської діяльності потребує подальшого удосконалення в напрямку лібералізації надання державою відповідних послуг.

Як показало наше дослідження, стосовно регуляторних перешкод розвитку підприємництва, дозволи та погодження є одними з найскладніших і найбільш затратних процедур.

З метою подолання та усунення цих перешкод, пропонуємо такі кроки реформування дозвільної системи:

- необхідно оптимізувати перелік дозволів шляхом внесення змін у Закон України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності";
- продовжити скорочення кількості документів дозвільного характеру;
- удосконалити механізм застосування декларативного принципу видачі дозволів;
- скасувати документи дозвільного характеру, які є економічно необґрунтованими та неефективними;
- адаптувати дозвільну систему до потреб і вимог зовнішніх і внутрішніх інвесторів української економіки.

Література

1. Коротенко Н.П. Порівняльна характеристика ДРЕ в Україні та країнах ЄС. Державне регулювання підприємництва. Розвиток підприємництва / Н.П. Коротенко // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 2. – С. 4-13.
2. Покасаєва О.В. Методи державного регулювання підприємницької діяльності / О.В. Покасаєва // Економіка та держава. – 2008. – № 1. – С. 89-91.
3. Добровольська В. Засоби державного регулювання підприємницької діяльності / В. Добровольська // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 2. – С. 89-94.
4. Закон України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності". [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2806-15>.
5. Закон України "Про стан та перспективи розвитку підприємництва в Україні". [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.federation.org.ua/oficyno/pro-stan-ta-perspektivi-rozvitku-pidpriemnitstva-v-ukraini-natsionalna-dopovid-2010-rik.h-0>.

6. Функціонування дозвільних центрів у Львівській області. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.lvivbiz.com/article.php?id=5&article=401&>.

7. Єдиний дозвільний центр (офіс). [Електронний ресурс]. – Доступний з [http://www.uk.wikipedia.org/wiki/%D0%84%D0%B4%D0%...\)#cite_note-0](http://www.uk.wikipedia.org/wiki/%D0%84%D0%B4%D0%...)#cite_note-0).

8. Удосконалення дозвільної системи діяльності малих і середніх підприємств. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.old.niss.gov.ua/Monitor/Jul08/17.htm#_ftn4.

9. Звіт Держкомпідприємництва про стан дерегуляції бізнес-середовища. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.dktp.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=162122&cat_id=33037.

Савчук О.Я., Савчук Н.В., Савчук О.О. Механізм формування налогової стратегії регіона

Раскрыта проблематика стратегии и политики системы местного налогообложения в контексте углубления процессов регионализации Украины. Разработана модель механизма формирования налоговой стратегии региона.

Ключевые слова: налоги, налоговая политика, местное налогообложение, механизм налоговой стратегии.

Savchouk O.Ya., Savchouk N.V., Savchouk O.O. The mechanism of forming of tax strategy in region

Explanation of problem of strategy and policy of local taxation is in the context of expansion of development of regions of Ukraine. The model of mechanism of forming of tax strategy of region is invented.

Keywords: taxes, tax policy, local taxation, mechanism of tax strategy.

УДК 338.23:330.131.5(477)

Здобувач А.Р. Стецик – Львівська КА

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМНИЦТВА: СУТЬ ПОНЯТТЯ

Проаналізовано підходи українських та зарубіжних учених щодо сутності категорії "соціальна відповідальність підприємництва" і обґрунтовано на цій основі її власне бачення. Визначено роль та місце держави у реалізації механізму соціальної відповідальності підприємництва.

Ключові слова: соціальне підприємництво, об'єкт соціальної відповідальності, суб'єкт соціального підприємництва, елементи соціального підприємництва, держава, суспільство, підприємство.

Постановка проблеми. Одним із нових напрямів, котрий набуває дедалі більшої популярності в економічно розвинених країнах світу, є так зване "соціальне підприємництво". Посилення соціальної відповідальності бізнесу, заохочення підприємців до соціальної активності виступає необхідною умовою економічної політики цих країн. Правильно впроваджена концепція соціальної відповідальності може забезпечити низку переваг як для держави і суспільства загалом, так і для компанії зокрема. Впровадження концепції соціальної відповідальності сприятиме розбудові партнерства між приватним та державним секторами в рамках реалізації загальнодержавних і регіональних програм розвитку, забезпечить підвищення життєвого рівня населення, гарантуватиме покращення екологічної ситуації, сформує позитивний імідж компанії, дасть змогу їй утримати клієнтів та працівників.

Проблема соціальної відповідальності бізнесу останніми роками привертає дедалі більше уваги представників економічної науки. Серед вітчизня-

них науковців у цій царині варто відзначити Т.С. Смовженка [6], А.Я. Кузнецову [6], О.В. Зайчука [7], М.І. Мельник [9] та ін. Однак, незважаючи на значні досягнення у вирішенні цієї проблеми, потрібно звернути увагу на те, що безліч теоретико-методологічних питань щодо соціальної відповідальності бізнесу розкрито не в повному обсязі та потребує додаткового вивчення. Для більшості українців поняття "соціального підприємництва" є новим та недостатньо зрозумілим.

Методика досліджень. Метою роботи є дослідження поглядів учених щодо сутності та природи соціального підприємництва й обґрунтування на цій основі власного розуміння цієї дефініції.

Результати дослідження. Соціальне підприємництво як явище виникло та набуло популярності у 50-х роках минулого століття, однак частиною щоденного лексикону та предметом наукових дискусій стало нещодавно – приблизно 15-20 років тому. На початку свого існування соціальне підприємництво розглядалося як діяльність соціальних підприємців, тобто осіб, які самостійно визначають соціальні проблеми і використовують традиційні принципи підприємництва для організації, створення та управління підприємством задля досягнення соціальних змін і вирішення проблем окремих територіальних громад [1]. Однак з часом це поняття еволюціонувало. На сьогодні існує безліч підходів щодо його визначення, що обумовлено історичними, політичними та культурними особливостями країн, проте у всіх трактуваннях є спільна основа: соціальними підприємствами вважаються компанії, які керують комерційною діяльністю задля створення позитивного впливу на суспільство. Відмінність полягає у ступені, в якому компанії інтегрують соціальну відповідальність у свою практику та визначається особливостями взаємовідносин підприємство-держава.

У країнах Північної та Південної Америки соціальним підприємництвом вважаються неприбуткові організації, дохід яких спрямовується на вирішення статутних цілей, зорієнтованих на вирішення соціальних проблем. Діяльність таких організацій визначають їх власники та керівники. В європейських країнах соціальне підприємництво розглядається як "бізнес із соціальною місією". При цьому на перший план виходить соціальний аспект, а вже потім – фінансовий. Діяльність європейських підприємств зазнає значного впливу з боку державних органів влади та професійних об'єднань, що наділені правами визначення мінімальних вимог до соціальної відповідальності суб'єктів господарювання.

Проаналізувавши різні підходи до трактування сутності соціального підприємництва в американській та європейській економічній літературі, ми виявили, що між ними існує низка розбіжностей (табл.).

Зазначені розбіжності відображені у широкому діапазоні наукових підходів до суті, ролі та значення соціальної відповідальності підприємництва, які доповнюють або ж заперечують один одного. В основі кожного з них лежить ідея аналізу суб'єкта господарювання як комплексу взаємопов'язаних та взаємозалежних частин, що продукують єдине ціле [4]. Різниця полягає лише у тому, чи сприймати суб'єкта підприємництва як відкриту, чи як закриту систему.